

**MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Pan Bogdan BORUSEWICZ

Szanowny Panie Marszałku,

Odpowiadając na oświadczenie złożone przez Pana Senatora Jana Olecha oraz Panią Senator Grażynę Sztark podczas 25. posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 15 stycznia 2009 r. w sprawie przeszkolenia wojskowego studentów (BPS/DSK-043-1253/08), uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Zgodnie z art. 93b ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. *o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416 ze zm.) student może być powołany do odbycia przeszkolenia wojskowego, jeżeli odbył w trakcie studiów przysposobienie obronne zakończone egzaminem, następnie złożył wniosek do wojskowego komendanta uzupełnień o powołanie go do odbycia przeszkolenia wojskowego, a komendant ten, uwzględniając potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, przeznaczył studenta do odbycia takiego przeszkolenia.

Problematyka zajęć z przysposobienia obronnego studentów znajduje się w kompetencji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego oraz ministra właściwego do spraw zdrowia, którzy na podstawie art. 166a ust. 10 wspomnianej ustawy, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej określili, w drodze rozporządzenia, sposób ich przeprowadzania. Resort obrony narodowej, zgodnie z art. 166a ust. 9 ustawy, odpowiedzialny jest za przygotowanie niezbędnych materiałów dotyczących tego szkolenia.

Ministerstwo Obrony Narodowej dotychczas stało na stanowisku, że celowe jest utrzymanie możliwości dobrowolnego kształcenia studentów i studentek uczelni wyższych w ramach przysposobienia obronnego, w trybie i na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu oraz Ministra Zdrowia z dnia 2 października 2003 r. *w sprawie sposobu przeprowadzania przysposobienia obronnego studentów i studentek* (Dz. U. Nr 174, poz. 1686 ze zm.). Moim zdaniem program przysposobienia obronnego wychodził naprzeciw oczekiwaniom środowiska studentów, pozwalając na poszerzenie ich wiedzy (w tym potencjalnych przyszłych kandydatów na żołnierzy zawodowych) o systemie obronnym państwa, funkcjonowaniu jego sił

zbrojnych, a także o zadaniach administracji rządowej i samorządowej, związanych z obronnością państwa.

Tymczasem, w trakcie prowadzenia uzgodnień międzyresortowych nad projektem ustawy *o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw* (tzw. duża nowelizacja), uzyskano opinię Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, z której wynika, iż zainteresowanie studentów odbywaniem przysposobienia obronnego w dotychczasowej formie systematycznie spada (o 8% w roku akademickim 2007/2008 w porównaniu z rokiem akademickim 2006/2007). Tendencja ta uległa dalszemu pogłębieniu w związku z zapowiedziami wprowadzenia nowych regulacji prawnych związanych z profesjonalizacją Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Złożono jedynie nieco ponad 17 tysięcy wniosków o odbycie tego kształcenia, co stanowi 4,6% ogółu studentów drugiego roku studiów.

Na tej podstawie Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego sformułował pogląd, iż prowadzenie przysposobienia obronnego w dotychczasowej formule jest niezasadne, a jego ewentualna kontynuacja byłaby bardziej racjonalna, gdyby odbywała się poza systemem szkolnictwa wyższego.

Opinia ta stała się ważnym argumentem na rzecz wprowadzenia we wspomnianym projekcie rozwiązania polegającego na zamiarze uchylecia przepisów regulujących odbywanie przysposobienia obronnego, a w konsekwencji również przeszkolenia wojskowego studentów.

Zauważyć przy tym należy, iż – zgodnie z przyjętym w dniu 5 sierpnia 2008 r. przez Radę Ministrów „*Programem profesjonalizacji Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej na lata 2008-2010*” – zakłada się zawieszenie obowiązku odbywania wszelkich przymusowych form służby wojskowej. W związku z tym, począwszy od 2009 r. nie dokonuje się powoływania do odbycia zasadniczej służby wojskowej, a w konsekwencji również do odbycia przeszkolenia wojskowego studentów i absolwentów szkół wyższych. W dniu 26 stycznia br. weszło w życie rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 19 stycznia 2009 r. *w sprawie zwalniania żołnierzy z czynnej służby wojskowej i powoływania poborowych do odbycia tej służby w 2009 r.* (Dz. U. Nr 11, poz. 62). W § 1 tego rozporządzenia odstąpiono od określenia terminów powoływania poborowych do zasadniczej służby wojskowej, przeszkolenia wojskowego studentów i absolwentów szkół wyższych w 2009 r. Powyższe uregulowanie ma również związek z unormowaniami ustawy z dnia 9 stycznia 2009 r. *o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw*, która w dniu 30 stycznia br. podpisana została przez Prezydenta RP. Jej art. 18 przewiduje możliwość uregulowania stosunku do służby wojskowej (przeniesienie do rezerwy) zarówno osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej, jak też dotychczasowych poborowych. Uwzględniając zatem, że przeszkolenie wojskowe dotyczyło studentów o nieuregulowanym stosunku do służby wojskowej (a jego prowadzenie służyło właśnie jego uregulowaniu), wobec

możliwości wynikających z art. 18 przywołanej ustawy, dalsze organizowanie przeszkolenia wojskowego w trakcie studiów stało się bezprzedmiotowe.

Podkreślić należy, iż o ile przeszkolenie wojskowe realizowane w trakcie studiów ma charakter ochotniczy, to w istocie stanowi ono jedynie alternatywną formę służby wojskowej w stosunku do obowiązkowego przeszkolenia wojskowego absolwentów szkół wyższych lub zasadniczej służby wojskowej. Mając na względzie niewielkie, mające stałą tendencję spadkową, zainteresowanie studentów przysposobieniem obronnym, którego ukończenie stanowi warunek konieczny skierowania studenta do odbycia przeszkolenia wojskowego a także założenia profesjonalizacji Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, przewidujące wprowadzenie nowych form ochotniczej służby wojskowej (na co pozwalają istniejące zasoby rezerw osobowych), uznać należy, iż nieuzasadnionym jest utrzymywanie przeszkolenia wojskowego studentów, jako jednej z form czynnej służby wojskowej.

Jednocześnie pragnę poinformować, iż w projekcie wspomnianej ustawy *o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw* zakłada się, że zawieszenie obowiązku odbywania zasadniczej służby wojskowej i przeszkolenia wojskowego nastąpi z dniem 1 stycznia 2010 r., tj. po wejściu w życie tej ustawy.

Przedstawiając powyższe wyjaśnienia wyrażam nadzieję, że uzna je Pan Marszałek za zasadne.

Z wyrazami szacunku i poważania

Bogdan KLICH

Do wiadomości:

Pan Szymon JAJKO

Dyrektor Departamentu

Spraw Parlamentarnych KPRM